

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

МАТЕРІАЛИ

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

М. ОДЕСА - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

(Одеса, 20-21 травня 2022 року)

Одеса -2022

М 54 **Методологія та технологія сучасного філософського пізнання** //
Матеріали IV Міжнародної наукової конференції (Одеса, 20-21 травня 2022 р.)
135 с.

Рецензенти:

***Пальчинська Мар'яна Вікторівна** - доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії, психології та педагогіки Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку,*

***Рибка Наталя Миколаївна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології науки Державного університету «Одеська політехніка»*

Збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософію історії в сучасному вимірі; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію синергетики та філософські погляди Г.Сковороди у світлі сучасності. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

Бутенко Елеонора Геннадіївна – аспірантка І курсу заочної форми навчання кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

АРХЕТИПИ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Архетипи - це архаїчні культурні прототипи, які пов'язані не «речовим» світом, світом артефактів, і в той же час зберегли своє значення і сенс в нормативно-ціннісному просторі сучасної (національної) культури, тобто з них все починалося і на них спирається сучасність. Архетипи - не є явними самі по собі, вони проявляються у свідомості наслідками самих себе, в якості архетипових образів та ідей. Це тільки з людьми, але і з професорколективні універсальні патерни (моделі), або мотиви, що виникають з колективного несвідомого і які є основним змістом релігій, міфологій, легенд і казок. У індивіда архетипи з'являються у сновидіннях і мареннях.

Виявляючись у людській свідомості через образ та символ, архетипічні образи здатні відроджувати глибинні прошаркисвідомості, так як джерело архетипічних образів у міфах і легендах кожного народу, фольклорі та його традиціях. В умовах глобалізації сучасного світу кардинально постають питання щодо збереження духовного потенціалу і окремої особистості, й кожної національної спільноти.

Таким чином, опиняючись перед можливістю багатовимірного визначення творчої особистості, поставив її в ряд людей з різними темпераментами й особистісними характеристиками (К. Г. Юнг), чи людей з різними рівнями співвідношень логічного та інтуїтивного підходу до дійсності (А. Лазурский), чи людей з різним ступенем схильності до аналізу чи синтезу (И. Павлов). В цьому випадку євизначення творчої особистості, поставив її в ряд людей з різними темпераментами й особистісними характеристиками (К. Г. Юнг), чи людей з різними рівнями співвідношень логічного та інтуїтивного підходу до дійсності (А. Лазурский), чи людей з різним ступенем схильності до аналізу чи синтезу (И. Павлов). В цьому випадку єнеобхідність поєднання як умога більшої кількості параметрів для досягнення глибини в розумінні художника як особистості.

Вичерпного визначення художнього таланту у науковій літературі не існує. Адже митці різняться у своїх сужденнях об ознакахталанту — у різні епохи і у різних видах мистецтва вони далеко не однозначні.

Принципова невоплотимість генія призводить до думки про те, що в мистецтві з його фізичною самореалізацією може існувати тільки талант. Особливе місце у вивченні таланту займає позиція деяких вчених, яка встановлює анологію таланту й психичних відхилень. Середхарактеристик художника особливу увагу привертає проблема особистісних стимулів, обумовлюючих розвиток і реалізацію творчого потенціалу.

Античний погляд на художника характеризував життєву значущість людини, що творить заради наслоди. Саме насолода, яку відчуває митець

упроцесі творчості, є одним з його важливіших стимулів.

У ХХ сторіччі стало характерно посилення тенденції соціалізованого підходу до творчої особистості.

Отже, особливе значення надається тій активності, з якою відбувається самоактуалізація художника. Естетична думка (у М. Бахтина), пропонує визначення таланту, буде його увагу до тих же параметрів: талант це активна індивідуальність бачення і оформлення.

Архетипи у художній творчості є духовним здобутком та культурною спадщиною народу, який проживає на Україні і за її межами. Те, що зображено на полотні, несе інформацію, яка передається з покоління в покоління через орнамент, образ, символ і людина може зрозуміти це на інтуїтивному рівні.

Отже, семантична мова українського мистецтва спирається на багатий духовний і художній досвід, що нашаровувався віками і є синтезом автентичних та запозичених традицій, містить елементи і транскультурної, і локальної символіки. Найдавніші символи не втрачають свого первісного значення, а модифікуються згідно з вимогами часу й залишаються на рівні архетипу в свідомості та підсвідомості особистості як ретранслятори вічних цінностей людства.

Список використаних джерел

1. Плахтій Т. П. Архетипні образи в польській пасхальній драмі / Т. П. Плахтій // Вісник ЗНУ (Серія “Філологічні науки”). – 2004. – № 3. – С. 165–170.
2. Пономаренко О. Оновлюючи світ і душу : [архетипи вогню й води в міфопоетиці Тараса Шевченка] / О. Пономаренко // Українська мова в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2005. – № 9–10. – С. 164–173.
3. Свечникова Е. Врожденное знание : [учение К. Г. Юнга об архетипах] / Е. Свечникова // Аспирант и соискатель. – 2003. – № 6. – С. 66–68.
4. Слухай Н. Архетипи в неосаяжності Шевченкового космосу / Н. Слухай // Слово і Час. – 1999. – № 3. – С. 6–11.
5. Філософський енциклопедичний словник : [довідкове видання] / [ред. кол. В. І. Шинкарук, Є. К. Бистрицький, М. О. Булатов, А. Т. Ішмуратов та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 746 с. – (НАН України : Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди ; Б-ка державного фонду фундаментальних досліджень).
6. Хализев В. Е. Теория литературы : учебник / В. Е. Хализев. – [4-е изд., испр. и доп.]. – М. : Высшая школа, 2007. – 405, [1] с.
7. Шестопалова Т. Кореляція понять “архетипний образ-міфологема-символ-міф” (на прикладі поезії П. Тичини) / Т. Шестопалова // Наукові записки / [упор. В. П. Моренець]. – К. : Національний університет “Києво-Могилянська академія”, 1999. – Т. 17. – С. 37–41. – (Філологічні науки).
8. Юнг К.-Г. Об отношении аналитической психологии к поэзии / К.-Г. Юнг // Юнг К.-Г., Нойманн Э. Психоанализ и искусство / [отв. ред. С. Л. Удовик ; пер. с англ. Г. Бутузов (К.-Г. Юнг), О. Чистяков (Э. Нойманн)]. – М. : REFL-book ; К. : Ваклер, 1996. – С. 9–29. – (Серия “Актуальная психология”).
9. Какабадзе В. Л. Теоретические проблемы глубинной психологии / В. Л. Какабадзе // АН СССР Ин-т психологии им. Д. Н. Узнадзе. — Тбилиси : Мецниереба, 1982. — 184 с.
10. Кримський С. Б. Архетипи Української культури / С. Б. Кримський //

***Врайт Галина Яківна** (Одеса) – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,*

***Паришина Анастасія Павлівна** – (м. Одеса) студентка 4-го курсу спеціальності менеджмент соціокультурної діяльності, соціально-гуманітарного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».*

КУЛЬТУРА ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Друга світова війна та російсько-українська війна були і є серйозним екзаменом для української культури. Перед освітою, наукою, літературою, мистецтвом, ЗМІ стоять складні й відповідальні завдання.

Друга світова війна вплинула на всі суспільні процеси, негативного впливу зазнало не тільки повсякденне життя осіб, але й суттєві зміни відбулись у сфері культури.

Мистецькі установи, заклади освіти, архіви, музеї разом із персоналом підпадали під евакуацію до Казахстану, Туркменії і т. д. Чимало діячів культури потрапили на фронт.

Щодо наукового потенціалу, то всі зусилля були направлені на задоволення воєнних потреб. Як відомо, то під час Другої світової війни на базі Академії наук УРСР створили Науково-технічний комітет на чолі з Олександром Богомольцем. Створювали препарати для лікування ран та кісток, тобто плідна праця проводилась для воєнних потреб. Українські науковці, які були евакуйовані, плідно працювали навіть за тисячі кілометрів від Батьківщини [2].

На жаль, чимало культурних організацій залишились в містах, що були захоплені ворогом. Праця наших науковців використовувалась для потреб Третього Рейху, музейні установи працювали для задоволення естетичних і пізнавальних потреб окупантів. Тому наукова та культурна діяльність мали обмежені можливості.

На жаль, без втрат культурної спадщини не обійшлося. За доволі приблизними підрахунками, окупаційні війська знищили на території УРСР або вивезли з неї до Третього рейху понад 500 тис. музейних експонатів, 51 млн книжок, серед яких із зібрань Бібліотеки АН УРСР – понад 320 тис. цінних та унікальних книжок і рукописів, зокрема 5 ящиків стародруків, 20 рукописів XV–XVIII ст., рідкісні видання творів Т. Шевченка, А. Міцкевича, І. Франка; із м. Львів забрали понад 5 тис. рукописів і понад 3 тис. стародруків, 40 тис. томів різної літератури; чимало експонатів вивезли з Києво-Печерської лаври,